

באר שבע
בית ההודמניות של ישראל

באר-שבע עיר מבטיחה ומקיימת

דו"ח ביצועים סביבתיים 2008-2012

כתיבה ועריכה:

פרופ' עדי וולפסון, המרכז לתהליכים ירוקים, המכללה האקדמית
להנדסה סמי שמעון
גב' רונית איבגי, מתאמת קיימות עירונית, עיריית באר-שבע.

ינואר 2013 – שבט תשע"ג

פתח דבר

במהלך השנים האחרונות מובילה הנהלת העיר באר-שבע תהליך רחב לשיפור איכות הסביבה והחיים בעיר. אנו רואים חשיבות עליונה בפיתוח כלכלי, חברתי וסביבתי של העיר גם יחד, פיתוח שמתחשב בשימור משאבי הטבע, התרבות וההיסטוריה המקומיים.

כעיר ההזדמנויות, זיהתה העיר באר-שבע מספר הזדמנויות מרכזיות בתחום הקיימות והיא פותחת בפני תושביה והמבקרים בה את האפשרות להיות שותפים בהפיכתה למטרופולין דרומי המתנהל על פי עקרונות של פיתוח בר-קיימא.

באפריל 2010 הגישה העירייה לציבור את "דו"ח תמונת המצב הסביבתי לשנת 2009", שכינס את מכלול הפעילות הסביבתית שהתקיימה בעיר עד אז והציב יעדים לטווח הקצר והארוך בכל תחום ותחום ובכך היווה גם בסיס להכנת תוכנית עירונית לקיימות. במאי 2011 הגישה העירייה עדכון לדו"ח, שסיכם את עיקרי הפעילות הסביבתית שהתקיימה בעיר באר-שבע במהלך שנת 2010 ובשליש הראשון של שנת 2011 ואת ההתקדמות בהשגת היעדים שהוצבו לפני כן לצד עדכון היעדים.

הדו"ח שמוגש בזאת, מסכם את הפעילות שנעשתה בתחום הקיימות בעיר בין השנים 2008-2012 ומציג את מגוון התוכניות והפרויקטים העירוניים בתחום והעמידה ביעדים שהציגו הדו"חות הקודמים לצד מדדים כמותיים של ביצוע והתייעלות.

העיר באר-שבע מיצבה את עצמה בחזית הרשויות המקומיות שמובילות את המהפך הסביבתי בישראל וזאת בסיוע גופים ממשלתיים, מוסדות ציבוריים ובמיוחד תושבי העיר, שמובילים את הנושא ומיישמים אותו הלכה למעשה.

תקציר

העיר באר-שבע נמצאת בתנופת פיתוח בדרכה להיות עיר מטרופולין דרומית ולפניה אתגרים רבים בתחום התכנון והפיתוח של המרחב העירוני והשירותים אותם מספקת הרשות לתושביה. השנים האחרונות היו שנים של פריצת דרך בקידום איכות הסביבה והפיתוח בר-קיימא בבאר-שבע. התהליך החל במיפוי המצב בשטח, במכלול ההיבטים הסביבתיים, והמשיך בהכנת תוכנית אסטרטגית, תוכניות אב ותוכניות פעולה בתחומים השונים, וביישום של התוכניות והפרויקטים בשטח. העירייה הובילה מגוון רחב של פעולות בתחום הקיימות בשיתוף משרדי הממשלה, ארגוני הסביבה והציבור הרחב.

מטרת דו"ח הביצועים הסביבתיים היא לסקור ולהציג את ההתקדמות שהשיגה העיר באר-שבע בתחום איכות הסביבה והפיתוח בר-קיימא במהלך השנים 2008-2012, הן בהיקף התוכניות והפרויקטים והן במדדים כמותיים של ביצוע והתייעלות. הדו"ח סוקר את הפעולות שביצעה הרשות במוסדותיה, במרחב הציבורי ובשירותים שהיא מספקת לתושבים.

הנתונים בדו"ח מצביעים כי עיריית באר-שבע פעלה בזמנית במישורים התכנוני, הניהולי והביצועי ועמדה במהלך השנים ביעדים שהוצבו ליישום החזון לקיימות עירונית, שאימצה הנהלת העיר בשנת 2009, על פיו בעשור הקרוב תהיה באר-שבע עיר מטרופולין דרומית, המבוססת על תכנון, פיתוח וניהול בר-קיימא ומובילה לאומית בתחום. העירייה הקציבה גייסה כוח אדם ותקציבים ייעודיים לטובת יישום התוכניות והפעולות העירוניות בתחום הקיימות, תוך בקרה והערכה מתמדת לצד עדכון של היעדים והפעולות בהתאם. תחום הקיימות הוטמע בתהליכי העבודה ברשות והושגה התייעלות רבה במרבית הנושאים הסביבתיים שבסמכות העירייה תוך שיתוף פעולה ממוסד ומוצלח עם התושבים.

הנתונים בדו"ח מראים כי לצד הפיתוח האינטנסיבי וכחלק מהתוכנית האסטרטגית של העיר השכילה עיריית באר-שבע לאזן ולשקלל בין היבטים כלכליים, חברתיים וסביבתיים ולהוביל להתייעלות ושימוש מושכל במשאבים. חשוב לציין כי במהלך השנים האחרונות הציגה עיריית באר-שבע יעדים שאפתניים בתחום איכות הסביבה, פעלה לקידום התחום ולהשגת היעדים והובילה מגוון פעולות ותוכניות פורצות דרך בתחום איכות הסביבה והקיימות ברמה הלאומית.

תוכן העניינים

עמוד	טבלאות	נושא	
1		דבר ראש העיר	
2		תקציר	
3		תוכן העניינים	
4		רקע	
5-6		הזדמנויות לקיימות בבאר-שבע	
7	1	עיר מקיימת	.1
8	2	איכות אוויר	.2
8-9	3,4	איכות מים ושפכים	.3
9-11	5,6	התייעלות אנרגטית והפחתת פליטות גזי חממה	.4
11-12	7	תכנון ובנייה	.5
12-14	8-10	שטחים פתוחים	.6
15-16	11,12	ניקיון, פסולת ומיחזור	.7
17-18	13	תחבורה בת-קיימא	.8
18	14	מסחר ותעשייה	.9
19	15	קרינה, רעש ואסבסט	.10
20	16	בריאות הציבור	.11
20-22	17	חינוך וקהילה	.12
22	18	בעלי חיים	.13
23	19	פיקוח ואכיפה	.14
23-25	20	סיכום	
25		תודות	

רקע

בשנים האחרונות מובילה עיריית באר-שבע תהליך מקיף וארוך טווח לביסוס מעמדה של העיר כעיר מטרופולין דרומית ולשיפור איכות החיים והסביבה של תושבי העיר. כחלק מתהליך זה אימצה הנהלת העיר בשנת 2009 חזון לקיימות עירונית על פיו בעשור הקרוב תהיה באר-שבע עיר מטרופולין דרומית, המבוססת על תכנון, פיתוח וניהול ברי-קיימא ומובילה לאומית בתחום. במסגרת חזון זה הוחלט כי העירייה תוביל ותטמיע את מודל הקיימות תוך שיתוף הציבור בכלל ההיבטים העירוניים של חינוך, תרבות ופנאי, תשתיות, בריאות, פיתוח כלכלי ועסקי, תיירות ועוד.

בשנים 2009-2012 פעלה הרשות לקידום החזון העירוני, הלכה למעשה, במספר מישורים בזמנית, לרבות הכנת תוכניות אב ותוכניות עבודה בנושאים סביבתיים, עיבוי המערך הסביבתי העירוני, ביצוע של פרויקטים בשטח והגברת השותפות עם ארגוני הסביבה, כל אלו תוך שקיפות מרבית מול ציבור התושבים. באפריל 2010 הגישה העירייה לציבור את "דו"ח תמונת המצב הסביבתי לשנת 2009". מטרת הדו"ח היתה לכנס את מכלול הפעילות הסביבתית שהתקיימה בעיר עד אז בכדי לקבל תמונה מצב מלאה של המציאות הסביבתית בעיר ולבחון את ההיקף וההתקדמות של התהליכים, הן מבחינה פיזית והן מבחינה כלכלית. הדו"ח סקר את מגוון התחומים הסביבתיים, שמשיקים לפעילות העירונית, והציב יעדים לטווח הקצר והארוך בכל תחום ותחום ובכך היווה גם בסיס להכנת תוכנית עבודה עירונית לקידום הקיימות. במאי 2011 הגישה העירייה עדכון לדו"ח, שסיכם את עיקרי הפעילות הסביבתית שהתקיימה בעיר באר-שבע במהלך שנת 2010 ובשליש הראשון של שנת 2011, והציג את ההתקדמות בהשגת היעדים שהוצבו בדו"ח הקודם לצד הצבת יעדים חדשים.

מטרת הדו"ח הנוכחי להציג את מכלול ההתקדמות שהשיגה העיר באר-שבע בתחום איכות הסביבה והפיתוח בר-קיימא במהלך השנים האחרונות. הדו"ח סוקר את השנים שבין 2008-2012, הן בהיקף התוכניות והפרויקטים בתחום והן במדדים כמותיים שונים של ביצוע והתייעלות, ומציג את מידת העמידה ביעדים שהציבה הרשות במהלך השנים. חשוב לציין כי הנתונים בדו"ח מתייחסים לניהול ולתפעול הסביבתי של מוסדות העיר והמרחב הציבורי ולשירותים שנותנת הרשות באופן ישיר או עקיף לתושביה, והוא אינו סוקר את הפעילות במגזר הפרטי או העסקי. הנתונים שמוצגים בדו"ח נאספו ממקורות עירוניים שונים ומגופים חוץ עירוניים לצד פרסומים של מקורות חיצוניים.

הזדמנויות לקיימות בבאר-שבע

בשנת 2012 הובילה העיר באר-שבע תהליך למיתוג העיר כבירת ההזדמנויות של ישראל. כעיר ההזדמנויות באר-שבע בחרה לקדם גם מספר הזדמנויות מרכזיות בתחום איכות החיים והקיימות:

הזדמנות ראשונה: הפחתת טביעת הרגל הפחמנית.

ההתחממות הגלובלית, שקשורה לפליטות של גזי חממה, מהווה את אחד האיומים המרכזיים על החברה האנושית כיום. העיר באר-שבע, כחלק מחברותה בפורום ה-15, אימצה תוכנית מקיפה להפחתת זיהום האוויר ולהגנה על האקלים.

- עידוד התייעלות אנרגטית במרחב העירוני ובבתי התושבים.
- הפחתת השימוש ברכב פרטי ופיתוח מערכת הסעת המונים בעיר.
- אימוץ עקרונות ותקן של בניה ירוקה.

הזדמנות שנייה: ניהול פסולת-הפחתת ההטמנה של פסולת עירונית.

פסולת היא אחד התוצרים המרכזיים של חברה מודרנית ועירונית. באר-שבע היא העיר הגדולה בישראל שהחלה בתוכנית להפרדת פסולת ביתית במקור.

- יישום תוכנית להפרדת פסולת לזרם רטוב ויבש בבתי התושבים.
- איסוף ומחזור פסולת יבשה לסוגיה.
- תמיכה במתקני קומפוסטציה ביתיים וקהילתיים.

הזדמנות שלישית: שירות בר-קיימא.

עיריית באר-שבע מספקת מגוון שירותים לתושביה ולתושבי הנגב. העיר תתנהל על בסיס ערכים של צדק, שוויון ושיתוף לצד יוזמה, יצירתיות ופתיחות ותציע לתושביה את מירב ההזדמנויות.

- יישום תוכנית אב עירונית בתחום הקיימות ותוכניות פעולה בתחום.
- התנהלות ירוקה במבני הרשות.
- חקיקה ואכיפה סביבתית.
- הסברה ושקיפות.
- דאגה לבריאות הציבור.

הזדמנות רביעית: פיתוח הטבע העירוני.

לשילוב בין שטחים פתוחים לבין פיתוח עירוני יש תפקיד מפתח בפיתוח בר-קיימא של ערים. באר-שבע אימצה תוכנית להפיכת העיר לנווה-מדבר עירוני המגשרת בין הטופוגרפיה, מזג האוויר והמורשת ההיסטורית המקומיים לבין פיתוח עתידי.

- טיפוח המרחב העירוני.
- פיתוח שלד עירוני ירוק ובכללו פארק נחל באר-שבע.
- תוכנית עיר יער.
- שימור אתרים היסטוריים.

הזדמנות חמישית: צמיחה ירוקה.

צמיחה ירוקה היא צמיחה כלכלית המשתמשת במשאבי הטבע באופן מושכל ומבטיחה צדק חברתי ורווחה. העיר באר-שבע מחויבת לפיתוח כלכלי וסביבתי המתחשבים זה בזה.

- עידוד כלכלה מקומית.
- הקמת פארק תעשייתי לטכנולוגיות היי-טק, ביו-טק וקליני-טק.
- פיתוח תוכנית תיירות בת-קיימא.
- יישום תוכנית עירונית ליירוק עסקים.

הזדמנות שישית: בניית מצפון סביבתי ומעורבות חברתית.

על מנת להטמיע את מודל הקיימות בקרב אזרחי העיר הקיימות צריכה להיות דרך חיים וחלק מהערכים ומההרגלים של בני האדם. העיר באר-שבע רואה בחינוך ובשיתוף הציבור הזדמנויות מרכזיות ומשאב עיקרי לטובת הדורות הבאים.

- יישום תוכנית חינוכית ללימודי קיימות מגן חובה ועד לאוניברסיטה.
- יישום תוכנית לשכונות ירוקות וגינות קהילתיות.
- תמיכה ביזמות סביבתית-חברתית.
- שיתוף פעולה עם ארגוני סביבה.

הזדמנות שביעית: עיר מחדשת.

שימוש מושכל במשאבים הוא מרכיב מפתח בקיום של חברה בת-קיימא. באר-שבע תהיה עיר שמחדשת את המערכות האקולוגיות שלה ע"י שימוש בטכנולוגיות נקיות ושירותים ברי-קיימא.

- קידום מתקנים לאנרגיה סולארית במרחב הציבורי ובמגזר הפרטי והעסקי.
- קידום השבת קולחין לטובת השקיה במרחב העירוני.
- ייצור ביו-גז וקומפוסט מפסולת ביתית.

1. עיר מקיימת

עיר מקיימת הינה עיר המתנהלת בצורה אחראית עם ראיה ארוכת טווח תוך ניהול מושכל של המשאבים העירוניים ושמירה על ערכי הטבע והסביבה המקומיים. הפעולות העיקריות שביצעה עיריית באר-שבע לקידום של ניהול בר-קיימא של העיר מסוכמות בטבלה מס' 1.

יעדים מרכזיים:

- יישום תוכנית אב עירונית לקיימות.
- יצירת מנגנוני עבודה מתאימים ברשות.
- התנהלת מקיימת ברשות.

טבלה מס' 1: עיר מקיימת.

2010-2012	2008-2009	
<ul style="list-style-type: none">• הגשת דו"ח תמונת המצב הסביבתי לשנת 2009 ועדכון לשנת 2010.• מינוי מתאמת קיימות עירונית.• יצירת מנגנון של רפרנטים לקיימות באגפי העירייה.• הקמת אתר עיר בת-קיימא.• קיום קורסים וסדנאות בנושא קיימות לעובדי הרשות.• תליית שילוט בנושא התנהלות סביבתית ברשות.• הסברה בנוגע להתנהלות משרדית ירוקה.• קידום הכנת תוכנית אב לקיימות.• בחינת הסמכה לתקן סביבתית ISO-14000.• הקמת מוקד פניות ציבור בתחום איכות הסביבה.• קיום כנס ארצי בנושא צדק סביבתי בשיתוף עמותת אדם טבע ודין.	<ul style="list-style-type: none">• אישור תוכנית אסטרטגית לקיימות.• הצטרפות לרשת ערים בריאות בישראל ובעולם.• חתימה על אמנת פורום ה-15 להגנה על האקלים והפחתת זיהום האוויר.	כללי
<ul style="list-style-type: none">• 2012-השתלמות בנושא קיימות בהיקף מעל 50 שעות-60 עובדי רשות.		נתונים

סיכום:

העיר הבאר-שבע מבצעת במהלך השנים האחרונות פעילות ענפה לקידום של תוכניות לניהול בר-קיימא של העיר. הפעילות כוללת הכנת תוכניות עבודה ופעולה, קליטה של צוות עובדים חדש וייעודי, יצירת מנגנוני עבודה מתאימים בתוך הרשות ומול גורמים חיצונים והכשרת העובדים לצד הסברה בנוגע להתנהלות סביבתית.

2. איכות אוויר

איכות האוויר היא מהתחומים המרכזים המשפיעים על בריאות הציבור ושמירה על אוויר נקי במרחב העירוני היא אתגר מרכזי של רשויות עירוניות. הפעולות העיקריות שבוצעו בבאר-שבע לשמירה על איכות האוויר מסוכמות בטבלה מס' 2.

יעדים מרכזיים:

- המשך השמירה על איכות האוויר.
- הערכות לחוק אוויר נקי.
- הקמת תחנת ניטור אוויר תחבורתית נוספת.

טבלה מס' 2: איכות אוויר.

2008-2012	
<ul style="list-style-type: none">• איכות האוויר בעיר טובה ולא נמצאו חריגות בריכוז המזהמים התחבורתיים באוויר, פרט לחריגות בריכוז של חלקיקים נשימים בימים של סופות חול.• התחלת תכנון מפורט של מערך הסעת המונים.	כללי
<ul style="list-style-type: none">• ביצוע בדיקות -100%.• חריגות-1%(>חלקיקים ואוזון-טבעי).	נתונים

סיכום:

איכות האוויר בעיר נשמרת ברמה טובה מאוד לאורך השנים. עקב גידול האוכלוסין בעיר ובמרחב לצד גידול הנסועה יש לבחון הקמת תחנת ניטור תחבורתית נוספת ולשדרג את מערך התחבורה הציבורית העירוני בכדי להבטיח את איכות האוויר בהמשך השנים.

3. איכות מים ושפכים

הפעילות במרחב העירוני מובילה לצריכת מים וייצור שפכים, הן במגזר הפרטי והן במגזר הציבורי. הפעולות העיקריות שביצעה עיריית באר-שבע בתחום המים והשפכים מסוכמות בטבלאות מס' 3 ו-4.

יעדים מרכזיים:

- המשך השמירה על איכות המים.
- השבת שפכים להשקיה בעיר.

טבלה מס' 3: איכות מים ושפכים.

2010-2012	2008-2009	כללי
<ul style="list-style-type: none"> • איכות מי השתייה בעיר טובה מאוד. • התקנת חסכמים במוסדות העירייה. • מיחשוב מרבית מערכות ההשקיה בעיר. • שדרוג מתקן השפכים העירוני והשבת מי קולחין להשקיה בעיר. • שתילת צמחייה מותאמת מדבר. • פרישת חיפוי קרקע בשטחים פתוחים מושקים. 	<ul style="list-style-type: none"> • איכות מי השתייה בעיר טובה מאוד. 	

טבלה מס' 4: נתוני צריכת מים בבאר-שבע.

שנה	2008	2009	2010	2011
צריכת במבנה העירייה (כולל בית יד לבנים)	3,750	4,701	5,233	3,998
צריכת המים להשקיה אינטנסיבית (קוב)	-	1,200,000	1,340,000	1,200,00
שטח השקיה אינטנסיבי (דונם)	-	1,300	1,500	1,500
צריכה ליחידת שטח (קוב/דונם)	-	923	893	800
השבת קולחים (קוב)				150,000

סיכום:

איכות המים בעיר נשמרת ברמה טובה מאוד לאורך השנים. במטרה להפחית את צריכת המים להשקיה נעשה בשנים האחרונות מהלך נרחב לשדרוג תשתיות ההשקיה, שתילת צמחייה מותאמת מדבר ופרישת חיפוי קרקע בשטחים פתוחים מושקים לצד שדרוג מתקן הטיפול בשפכים ופרישת מערך להשבת קולחין לעיר.

מדדים: בין השנים 2010 ל-2011 חיסכון של כ-26% בצריכת מים במבנה העירייה. בין השנים 2009 ל-2011 חיסכון של כ-13% בצריכת מים בהשקיה אינטנסיבית (קוב/דונם).

4. התייעלות אנרגטית והפחתת פליטות גזי חממה

בחברה מפותחת ומודרנית צריכת האנרגיה היא מהתחומים המשפיעים ביותר על איכות החיים והסביבה והתייעלות אנרגטית היא אחת הדרכים המרכזיות להפחתת פליטות גזי חממה. הפעולות העיקריות שביצעה עיריית באר-שבע בתחום האנרגיה מסוכמות בטבלאות מס' 5 ו-6.

יעדים מרכזיים:

- יישום תוכנית האב להפחתת פליטות גזי חממה וזיהום האוויר.
- קידום התייעלות אנרגטית במבנה העירייה ובמרחב העירוני.

טבלה מס' 5: אנרגיה וגזי חממה.

2010-2012	2008-2009	
<ul style="list-style-type: none"> • מינוי ועדת איכות הסביבה כצוות היגוי של אמנת פורום ה-15. • ביצוע סקר פליטות גזי חממה ומזהמי אוויר. • ביצוע סקר אנרגיה ברשות. • הכנת תוכנית אב להגנה על האקלים ולהפחתת פליטות גזי חממה. • התייעלות אנרגטית-מעבר למערכות חסכוניות בחשמל במרחב העירוני ובמבני ציבור: החלפת נורות ליבון במבנה העירייה וברמזורים לנורות לד, התקנת שעונים אסטרונומים להדלקה וכיבוי תאורה ברחובות, התקנת משנקים אלקטרוניים בכל תאורה חדשה ובחינה של החלפת המשנקים בתאורה ישנה, קידום פרויקט דו-שנתי להחלפת מזגנים ישנים ורכש של מזגנים חדשים למזגנים יעילים מסוג אינוורטר, התקנת תוכנה לכיבוי מחשבים בסוף היום. • התקנת לוחות סולאריים לציון זמני נסיעה בתחנות האוטובוס ברחבי העיר. • יציאה למכרז להצבת 35 מתקנים פוטו-וולטים על גגות בתי הספר בעיר. 	<ul style="list-style-type: none"> • חתימה על אמנת פורום ה-15 להפחתת זיהום אוויר ולהגנה על האקלים. 	<p>כללי</p>
<ul style="list-style-type: none"> • 2012- החלפת 15% מהמזגנים הישנים במבני העירייה למזגני אינוורטר-חיסכון של כ-2% מצריכת החשמל הכוללת. • 2012- החלפת 600 נורות ליבון במבני העירייה לנורות חסכוניות-חיסכון של כ-2% מצריכת התאורה הכוללת. 		<p>נתונים</p>

טבלה מס' 6: נתוני צריכת אנרגיה כוללת ברשות.

שנה	2009	2010	2011	שינוי מ- 2010 ל- 2011 (%)	שינוי מ- 2009 ל- 2011 (%)
צריכת חשמל רב שנתית (אלפי קוט"ש) ¹	32,515	33,577	33,384	-1	3
דלק (מ"ק) ²	160	190	215	13	34
סולר ³	266	256	160	-38	-40
צריכת אנרגיה (טשע"נ) ⁴	8,816	9,107	8,933	-1	2

¹ ההשוואה בין השנים בוצעה עם אותם הצרכנים בכל שנה (מבני עירייה, בתי ספר וגנים ומרחב ציבורי) ולא התחשבה בצרכנים שנוספו או נגרעו במהלך השנים.
² עליה בכמות הרכבים הפרטיים בעירייה בכל שנה.
³ ירידה בכמות הרכבים הכבדים בשנת 2011.
⁴ טשע"נ- טון שווה ערך נפט גולמי, מקדמי המרה: סולר-0.879, דלק-0.802, חשמל-0.260.

סיכום:

בשנה האחרונה השלימה עיריית באר-שבע סקר פליטות גזי חממה ומזהמי אוויר וסקר אנרגיה נרחב והכינה תוכנית אב עירונית מקיפה להגנה על האקלים ולהפחתת זיהום האוויר. התוכנית, שהיא מהראשונות בארץ בהיקף זה, הוגשה לפורום ה-15 וזכתה לשבחים ובימים אלו מתחיל שלב היישום שלה.

מדדים: בין השנים 2009 ל-2011 עליה של 2% בצריכת האנרגיה הכוללת ובין השנים 2010 ל-2011 ירידה של 1% בצריכת האנרגיה הכוללת.

5. תכנון ובנייה

לתכנון המרחב העירוני ולחלוקה בין אזורים לבנייה למגורים, אזורי עסקים ושטחים פתוחים ולאופי הבנייה בעיר יש השפעה משמעותית על טביעת הרגל הסביבתית שלה. הפעולות העיקריות שביצעה עיריית באר-שבע בתחום התכנון והבנייה מסוכמות בטבלה מס' 7.

יעדים מרכזיים:

- אישור תקן לבניה ירוקה.
- קידום "יירוק" מבנים.

טבלה מס' 7: תכנון ובנייה.

2010-2012	2008-2009	כללי
<ul style="list-style-type: none"> • הכנת תוכנית מתאר מקומית לבאר-שבע. • החלטה על שינוי יעוד קרקע של כ-5000 דונם מקרקע לבניה לשטח ירוק לטובת נטיעת יער עירוני. • מינוי יועצת עירונית לבנייה ירוקה. • הכנת אוגדן לבנייה ירוקה בהתאם לתקן הבנייה הירוקה בישראל. • ועדה מקומית-אישור מדיניות לבנייה ירוקה והטמעת אלמנטים של בנייה ירוקה באישור תוכניות בנייה עתידיות. • קידום פיילוט לבניית מספר גני ילדים בהתאם לתקן של בנייה ירוקה. • השתתפות בוועדה לקידום בנייה ירוקה בארץ של פורום ה-15. • השתתפות של עובדי אגף ההנדסה בקורסים לבנייה ירוקה. • אישור הקמת מתקנים פוטו-וולטאיים במגזר העסקי והפרטי-4000KW. 	<ul style="list-style-type: none"> • הקמת מתחם השדרה השביעית המשלב אלמנטים של בנייה ירוקה ותכנון סביבתי. • הנחת אבן פינה לבניין הקניון הירוק הראשון בישראל. 	

סיכום:

הפעילות היומיומית במגזר הפרטי מהווה את הנתח הגדול ביותר בצריכת המשאבים בעיר, לרבות אנרגיה ומים, והמקור המרכזי לפסולת ושפכים. עיריית באר-שבע מקדמת צעדים לעידוד בנייה ירוקה של מבנים חדשים ותוכנית ל"ירוק" מבנים קיימים.

6. שטחים פתוחים

לשטחים הפתוחים הציבוריים יש תפקיד חשוב בתבנית הנוף העירוני ובמרקם החיים בעיר. הפעולות העיקריות שביצעה עיריית באר-שבע בתחום השטחים הפתוחים מסוכמות בטבלאות מס' 8-10.

יעדים מרכזיים:

- יישום תוכנית לפיתוח ועיצוב המרחב הציבורי.
- יישום תוכנית נווה מדבר עירוני.
- פיתוח שלד עירוני ירוק.

טבלה מס' 8: שטחים פתוחים.

2010-2012	2008-2009	
<ul style="list-style-type: none"> • הקמת מרחבי אירוח ברחובות העיר, מזרקות ואי תנועה מטופחים. הצבת ספסלים ואשפתונים. • קידום תכנון השלד הירוק ובכללו המשך פיתוח פארק נחל באר-שבע. • החלפת סוג הדשא בצירים מרכזיים וייבוש מדשאות ושטילת צמחייה מותאמת מדבר. • ביצוע סקר עצים בוגרים ותיקים/עתיקים בשיתוף החברה להגנת הטבע. • התחלת יישום פרויקט "עיר יער" לנטיעת מאות עצים בכל שנה. • הקמת גינות קהילתיות. • חנוכת שביל סובב באר-שבע-שביל טבעתי המקיף את העיר באורך 42 ק"מ. • טיפול ושיקום פארקים וחורשות ונטיעות עצים ברחבי הפארקים. 	<ul style="list-style-type: none"> • הכנת תוכניות לפיתוח המרחב העירוני הכוללות פרויקטים להתחדשות עירונית: הקמת מרחבי אירוח ברחובות העיר, מזרקות ואי-תנועה מטופחים, ושיקום של תשתיות וחזות חיצונית של מבנים בשכונת העיר ובעיר העתיקה. • קידום תכנון השלד העירוני הירוק. • פיתוח פארק נחל באר-שבע. 	<p>כללי</p>
<ul style="list-style-type: none"> • 2012-הצבת 550 ספסלים ו- 978 אשפתונים. • 2011/12-הקמת 16 גינות קהילתיות בעיר ו-7 גינות אקולוגיות בבתי ספר. • 2012-הקמת 2 פארקים לכלבים. 		<p>נתונים</p>

טבלה מס' 9: סיכום נתוני פיתוח שטחים ציבוריים פתוחים (שצ"פים).

2012	2011	2010	
3	0	1	מספר פארקים שהוקמו
19	13	10	מספר שצ"פים שהוקמו
2	3	-	מספר שצ"פים ששוקמו
5	1	2	מספר חורשות שהוקמו
5	15	4	מספר רחובות משולבים שהוקמו
6	2	7	מספר איי תנועה שהוקמו
4	2	3	מספר כיכרות שהוקמו
45	36	27	סה"כ פרויקטים
1,412	1,057	212	מספר עצים בפארקים
24	241	391	מספר עצי שדרה
514	-	-	מספר ערוגות
52,565	478,361	63,314	מספר שיחים
17,280	5,040	74,420	דשא (מ"ר)
180,000	375,000	375,000	צמחים עונתיים (מ"ר)
9,898	1,900	337,162	חורשה (מ"ר)
207,178	381,940	786,582	סה"כ (מ"ר)

טבלה מס' 10: סיכום נתוני פארק נחל באר-שבע.

2012	2011	2010	2009	2008	
3,620	320.00	660	12,320	-	מספר עצים חדשים ומשוקמים
17,000	5,000	87,000	31,200	-	מספר צמחים
	3	8	72	-	דשא (מ"ר)
7,000	280	-	8,200	3,000	שבילי הליכה ואופניים (מ"א)

סיכום:

בשנים האחרונות מקדמת עיריית באר-שבע תוכנית לפיתוח המרחב הציבורי כנווה מדבר עירוני, המשלבת התחדשות עירונית ופיתוח שטחים ציבוריים וירוקים לרבות פארק נחל באר-שבע. התוכנית משלבת אלמנטים סביבתיים רבים החל בנטיעה של עצים ועד שתילה של צמחיה מותאמת מדבר ופרישת חיפויי קרקע מתאים.

מדדים: בין השנים 2010 ל-2012 גידול של כ-60% בכמות הפרויקטים לפיתוח שטחים פתוחים ציבוריים בעיר.

7. ניקיון, פסולת ומיחזור

אחד מהשירותים המרכזיים שמספקת רשות מקומית הם שירותי ניהול פסולת וניקיון. הפעולות העיקריות שביצעה עיריית באר-שבע בתחום ניהול הפסולת מסוכמות בטבלאות מס' 11 ו-12.

יעדים מרכזיים:

- יישום פרויקט הפרדת פסולת בבתי התושבים.
- שיפור ניקיון העיר.
- טיפול בפסולת בניין.

טבלה מס' 11: ניקיון וניהול פסולת.

2010-2012	2008-2009	
<ul style="list-style-type: none"> • פריסה רחבה של מיכלי מיחזור (פלסטיק, נייר, קרטון, טקסטיל, סוללות ותקליטורים) ברחבי העיר ובמערכת החינוך. • הגשה ואישור של תוכנית אב ותוכנית מפורטת להפרדת פסולת. • התחלת יישום פרויקט הפרדת פסולת במקור. • קידום פרויקט מחזור פסולת אלקטרונית. • התחלת יישום תוכנית לטיפול באתרי פסולת בניין פיראטים בעיר. • הפעלת שירות חלוקת ביגבגים למשפצים ופינוי ע"י העירייה. • הידוק שיתוף הפעולה בין אגף הנדסה ואגף איכות הסביבה והבקרה העירונית בנוגע לטיפול בפסולת בניין. • הקמת רשת של 15 קומפוסטרים קהילתיים בשיתוף עמותת שבועת האדמה. 	<ul style="list-style-type: none"> • הרשות החלה בתוכנית רחבה לניהול הניקיון בעיר. • אישור תוכנית להחלפה של כלל מכולות האשפה בעיר לפחים טמוני קרקע. • אישור תוכנית אב למחזור. • הכנת תוכנית לטיפול באתרי פסולת בניין פיראטים בעיר. 	כללי
<ul style="list-style-type: none"> • 2011-החלפת מיכלי פסולת-סה"כ-1184 (484 עגלות 1,100 ליטר, 200 עגלות 240 ליטר, 500 עגלות 360 ליטר). • 2012- החלפת מיכלי פסולת-סה"כ-1532 (1042 עגלות 1,100 ליטר, 250 עגלות 240 ליטר, 240 עגלות 360 ליטר). 		נתונים

טבלה מס' 12: נתוני פסולת ומיחזור.

שינוי מ- 2008 ל- 2012 (%)	2012 (טון)	2011 (טון)	2010 (טון)	2008 (טון)	סוג פסולת
-14	92,655	9,2681	95,473	108,000	ביתית
93	2,513	2,922	1,231	1,300	יבשה
-4	2,868	3,107	3,349	3,000	טיאוט
459	4,191	4,341	4,028	750	גזם-הטמנה
-10	102,227	103,050	104,081	113,050	סה"כ הטמנה
-	1,754	1,760	413	0	נייר עיתון
-	1	4	0	0	מדיה מגנטית
-24	197	602	353	260	נייר לבן
203	6,977	3,634	2,800	2,300	קרטון
558	480	434	227	73	פלסטיק
-	1,525	1,503	1,445	0	זכוכית
-	186	184	179	0	פחיות
-	97	90	0	0	שמן
31	5,220	3,509	4,067	4,000	בניין
29	12,572	13,022	12,085	9,750	גזם-מיחזור
191	7,654	4,670	3,380	2,633	סה"כ מיחזור ללא גזם ובניין
77	29,009	24,742	21,569	16,383	סה"כ מיחזור
1	131,235	127,792	125,650	129,433	סה"כ פסולת
187	6	4	3	2	אחוז מחזור ללא גזם ובניין
75	22	19	17	13	אחוז מחזור כולל
1,955	4,500	4,500	219	219	מספר מיכלי מיחזור
95	47	47	972	972	מספר תושבים למיכל מחזור

סיכום:

בשנתיים האחרונות פעלה עיריית באר-שבע בהיקף נרחב להגדלת אפשרויות המיחזור בעיר וכיום באר-שבע היא העיר עם המספר הגבוה בארץ של פחי המיחזור לתושב. כתוצאה מכך היקפי המיחזור של הפסולת בבאר-שבע עולים בהתמדה. באר-שבע היא גם העיר הגדולה בישראל שנכנסה לתוכנית שמוביל המשרד להגנת הסביבה להפרדה של פסולת במקור בבתי התושבים, לשני זרמים-רטוב ויבש, בעלות של 77 מיליוני שקלים. בתחילת שנת 2013 יחל פיילוט עירוני של תהליך ההפרדה במקור, יפרש בעיר מערך איסוף פסולת מתאים ויתקיים מהלך הסברה נרחב במוסדות החינוך ובבתי התושבים.

מדדים: בין השנים 2008 ל-2012 גידול של כ-2000% במספר מיכלי המיחזור הפרושים בעיר והגדלת היקף המיחזור הכולל ב-75% והיקף המיחזור ללא גזם ופסולת בניין ב-187%.

8. תחבורה בת-קיימא

אפשרויות התנועה והניידות במרחב הציבורי משפיעות על מרקם החיים בעיר ועל איכות החיים והסביבה. הפעולות העיקריות שבוצעו בבאר-שבע בתחום התחבורה מסוכמות בטבלה מס' 13.

יעדים מרכזיים:

- יישום תכנית אב עירונית לתחבורה.
- הרחבת נגישות, זמינות ותדירות התחבורה הציבורית בעיר.
- עידוד השימוש בתחבורה ציבורית, רכיבה על אופניים והליכה.

טבלה מס' 13: תחבורה בת-קיימא.

2010-2012	2008-2009	
<ul style="list-style-type: none"> • הכנת תכנית אב עירונית לתחבורה בת קיימא: תחבורה ציבורית, מיתון תנועה, שבילי אופניים, שבילי הליכה. • התחלת יישום תוכנית למיתון תנועה בעיר העתיקה-הקמת רחבות חניה בכניסות לעיר העתיקה. • התחלת שדרוג מתחם התחנה המרכזית. • הצבת פנלים סולריים ולוח זמני נסיעה בתחנות האוטובוס ברחבי העיר. • התחלת יישום תוכנית אב לשבילי אופניים בעיר. • הקמת תחנות "טעינה" לרכבים חשמליים. • שדרוג התחנה המרכזית. • שדרוג מסילת הרכבת לעיר. • קיום אירוע עירוני שנתי לעידוד רכיבה על אופניים בשיתוף עמותת נגב בר-קיימא . • קיום צעדת גמלאים שנתי לעידוד הליכה בריאה בשיתוף ארגון רא"ם. 	<ul style="list-style-type: none"> • הכנת תוכנית למיתון עומסי התנועה בעיר העתיקה עם נתיבים מיוחדים לתחבורה ציבורית. • הכנת תוכנית עירונית לסלילת רשת שבילי אופניים לאורך צירים ראשיים. • פעולות הסברה לעידוד השימוש באופניים. 	כללי
<ul style="list-style-type: none"> • 2012-מס' קווי אוטובוס-22 קווים. • 2011-נוסעים באוטובוסים-86,214 ליום (כ-46 נוסעים לנסיעה), נסועה באוטובוסים-20,800 ק"מ ביום. • 2011-נוסעים ברכבת-44,500 ליום. • 2012-כ-1400 חניות חנינם בעיר עתיקה. • 2010-12-שבילי אופניים- בוצעו כ-12 ק"מ ובתכנון כ-30 ק"מ נוספים. • 2011-12-הוצבו מאות מתקנים לחניית אופניים ברחבי העיר. • 2012-הגדלת מספר הרכבות ב-32%, קיצור זמני הרכבות בכ-30%. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2008-מס' קווי אוטובוס-13 קווים. • 2008- נסועה באוטובוסים-17,163 ק"מ ביום. • 2005-נוסעים ברכבת-12,000 ליום. 	נתונים

סיכום:

בשנים האחרונות פעלה עיריית באר-שבע להכנת תוכנית מקיפה לתחבורה בת-קיימא בעיר הכוללת תכנון צירי תחבורה עיקריים עם מערך הסעת המונים אליהם תתנקז התחבורה הציבורית. התוכנית כוללת גם סלילת נתיבי אופנים ותוכנית למיתון תנועה. כמו כן, אפשרויות התחבורה הציבורית בעיר התרחבו לרבות הגדלה משמעותית של מספר ותדירות קווי האוטובוס, הרחבת הנגישות לתחבורה ציבורית ושדרוג תחנות האוטובוסים. אם זאת עדין מספר שכונות בפאתי העיר בהן תדירות התחבורה הציבורית אינה מספיקה.

מדדים: בין השנים 2008 ל-2011 גידול של 18% בנסועה בתחבורה ציבורית בעיר. בין השנים 2005 ל-2011 גידול של 270% במספר הנוסעים ברכבת מהעיר ואליה.

9. מסחר ותעשייה

לעסקים הקטנים והבינוניים ולמפעלי תעשייה יש חשיבות מרכזית בקידום הכלכלה המקומית והם יכולים לשמש גם מנוף לפיתוח בר-קיימא בעיר. הפעולות העיקריות שביצעה עיריית באר-שבע בתחום המסחר והתעשייה מסוכמות בטבלה מס' 14.

יעדים מרכזיים:

- קידום צמיחה ירוקה.
- יישום תוכנית ל"ירוק" עסקים.

טבלה מס' 14: עסקים ותעשייה.

2010-2012	2008-2009	
<ul style="list-style-type: none">• טיפול שוטף במתן היתרים ובתלונות.• הקמת ועדת היגוי לתוכנית ל"ירוק" עסקים.• מינוי פרויקטור לתוכנית ל"ירוק" עסקים.• החלטה סופית על הרחקת חוות הגז מהעיר.	<ul style="list-style-type: none">• טיפול שוטף במתן היתרים ובתלונות.	כללי
<ul style="list-style-type: none">• פיילוט "ירוק" עסקים-16 עסקים ממגזרים מגוונים.		נתונים

סיכום:

המגזר העסקי משמש כמנוע לצמיחה עירונית ועל כן עיריית באר-שבע החלה בתוכנית ייחודית וראשונית מסוגה בישראל ל"ירוק" עסקים הכוללת סקר משאבים ותוכנית התייעלות בבתי העסק.

10. קרינה, רעש ואסבסט

הרשות העירונית אמונה על טיפול שוטף בהיתרים ובתלונות התושבים בתחומי איכות הסביבה השונים. הפעולות העיקריות שביצעה עיריית באר-שבע בתחומי הקרינה, הרעש והאסבסט מסוכמות בטבלה מס' 15.

יעדים מרכזיים:

- המשך טיפול שוטף בהיתרים ובתלונות.
- יישום תוכנית לביצוע מדידות קרינה ורעש.
- יישום תוכנית להסרת מפגעים.

טבלה מס' 15: קרינה, רעש ואסבסט.

2010-2012	2008-2009	
<ul style="list-style-type: none">• טיפול שוטף במתן היתרים ובתלונות בנושא קרינה ורעש ובהחלפת מבני אסבסט בעיר.• יישום התיקון לתקנות למניעת מפגעי רעש שנכנסו לתוקפן ב-2010.	<ul style="list-style-type: none">• טיפול שוטף במתן היתרים ובתלונות בנושא קרינה ורעש ובהחלפת מבני אסבסט בעיר.	כללי
<ul style="list-style-type: none">• 2011- קרינה-16 תלונות.• 2011-מטרדי רעש-149 תלונות.• 2012-קרינה-10 תלונות.• 2012-מטרדי רעש-76 תלונות.• 2011-12-תקציב לטיפול במוקדי אסבסט-422,594 ש"ח.	<ul style="list-style-type: none">• 2009- קרינה-10 תלונות.• 2009-מטרדי רעש-21 תלונות.• 2009/10- תקציב לטיפול במוקדי אסבסט -220,000 ש"ח.	נתונים

סיכום:

היחידה הסביבתית העירונית ממשיכה לטפל באופן שוטף במתן היתרים ובתלונות בנושא קרינה ורעש ובהחלפת מבני אסבסט בעיר.

מדדים: בין השנים 2009-10 ל-2011-12 גידול של 92% בתקציב הטיפול במוקדי אסבסט. בין השנים 2011 ל-2012 ירידה של 38% בתלונות על קרינה ושל 49% בתלונות על רעש.

11. בריאות הציבור

בריאות הציבור הינו תחום העוסק באדם הבריא ובתחומי הרפואה המונעת האישית, הקהילתית והסביבתית תוך הטמעת הנושא של קידום בריאות. הפעולות העיקריות שביצעה עיריית באר-שבע בתחום בריאות הציבור מסוכמות בטבלה מס' 16.

יעדים מרכזיים:

- קידום סקר בריאות עירוני.
- חשיפה והסברה בתחום בריאות הציבור.

טבלה מס' 16: בריאות הציבור.

2010-2012	2008-2009	כללי
<ul style="list-style-type: none">• קיום חודש בריאות עירוני.• קיום אירועי הסברה בתחום הבריאות.• קיום צעדת "אתנה הולכות רחוק"• קיום צעדת גמלאים שנתית לעידוד הליכה בריאה בשיתוף ארגון רא"ם.	<ul style="list-style-type: none">• הצטרפות לרשת ערים בריאות.• הקמת ועדת היגוי עירונית "עיר בריאה".	

סיכום:

כחלק מפרויקט "עיר בריאה" מקדמת עיריית באר-שבע אירועים לחשיפה והסברה בנושא מניעת מחלות ואורח חיים בריא.

12. חינוך וקהילה

החינוך הוא המשאב העיקרי לטובת הדורות הבאים ולשיתוף ציבור יש חשיבות מרכזית בקידום איכות הסביבה בעיר. הפעולות העיקריות שבוצעו בבאר-שבע בתחום החינוך והקהילה מסוכמות בטבלה מס' 17.

יעדים מרכזיים:

- הטמעת החינוך הסביבתי במערכת החינוך הפורמאלית והבלתי פורמאלית.
- חשיפה והסברה של הפעילות הסביבתית העירונית.
- שיתוף ציבור.

טבלה מס' 17: חינוך וקהילה.

2010-2012	2008-2009	
<ul style="list-style-type: none"> • הכנת תוכנית אב לחינוך לקיימות. • ביצוע תוכנית סביבתית מקיפה במערכת החינוך בשיתוף החברה להגנת הטבע ועמותת נגב בר-קיימא. • הפעלת 21 מועצות ירוקות בבתי הספר. • הפיכת ביה"ס מענית לבית ספר סביבתי בשיתוף עמותת נגב בר קיימא. • הדרכות עירוניות לגננות בנושא מחזור. • פרויקט הפרדת פסולת ומחזור ב-22 בתי ספר בעיר בשיתוף המשרד להגנת הסביבה. • הצבת מתקני מיחזור לנייר ולפלסטיק בכלל בתי הספר בעיר ומתקני מיחזור נייר בגנים העירוניים. • התקנת חסכמים בגנים העירוניים. • חוק חופש המידע הסביבתי-הקמת אתר עיר בת-קיימא. • קיום הליך שיתוף ציבור במסגרת הכנת תוכנית מתאר מקומית לבאר-שבע. • הקמת פורום ארגוני סביבה עירוני. • מינוי רכז גינות קהילתיות עירוני. • אימוץ אתרים ומבצעי ניקיון בשכונות בשיתוף ארגונים ירוקים, תנועות נוער והקהילה. • ביצוע קורסי נאמני ניקיון בשיתוף ארגון רא"ם ועמותת באר-שבע ירוקה. • הדרכת התושבים בצעדים לחסכון מים והתקנת חסכמים בבתיים. • יישום פרויקט שכונות ירוקות בשיתוף עמותת נגב בר-קיימא. • קיום אירוע עירוני שנתי לעידוד רכיבה על אופניים בשיתוף עמותת נגב בר-קיימא. 	<ul style="list-style-type: none"> • ביצוע תוכנית סביבתית מקיפה-הפעילות משותפת לרשות ולחברה להגנת הטבע במסגרת תוכנית "ילדים מובילים שינוי", התוכנית לחינוך סביבתי של החברה להגנת הטבע, ובמספר בתי ספר נוספים הפעילות מתבצעת בשיתוף הרשות ועמותת נגב בר-קיימא. • תוכנית "ילדים מתכננים פארק" בשיתוף החברה להגנת הטבע. 	<p>כללי</p>
<ul style="list-style-type: none"> • 2010-הסמכת 3 בתי ספר ירוקים והגשת 5 בתי ספר להסמכה. • 2012-הסמכת 5 בתי ספר ירוקים והגשת 6 בתי ספר להסמכה. • הקמת 16 גינות קהילתיות בשיתוף עמותות שונות ו-7 גינות אקולוגיות בבתי הספר בשיתוף החברה להגנת הטבע. • הצבת מיכלי מחזור במערכת החינוך: גנים- 230 מיכלי איסוף נייר, בתי ספר- 106 מיכלי איסוף נייר, 36 מיכלי איסוף פלסטיק. • 2012-250 משתתפים בהליך שיתוף ציבור במסגרת הכנת תוכנית מתאר מקומית לבאר-שבע. 		<p>נתונים</p>

סיכום:

בשנים האחרונות פעלה עיריית באר-שבע לשיתוף הציבור בתהליכים העירוניים ולקידום הפעילות הסביבתית בעיר דרך חינוך פורמאלי ובלתי-פורמאלי והסברה במגוון מסלולים.

מדדים: בין השנים 2010 ל-2012 גידול ב-70% במספר בתי ספר הירוקים בעיר.

13. בעלי חיים

הגנה על בעלי החיים הינה חובה מוסרית של החברה והיא מהוגנת בחוק צער בעלי חיים. הפעולות העיקריות שבוצעו בבאר-שבע בתחום בעלי החיים מסוכמות בטבלה מס' 18.

יעדים מרכזיים:

- המשך פרויקט עיקור, סירוס ואימוץ בעלי חיים.
- הקמת כלביה חדשה.

טבלה מס' 18: בעלי חיים.

	2010-2012	2008-2009	
כללי	• פעילות חינוך, הסברה והדרכה למניעת התעללות בבעלי חיים.	• פעילות חינוך, הסברה והדרכה למניעת התעללות בבעלי חיים.	
נתונים	• 2010-עוקרו וסורסו 3049 חתולים ואומצו 182 כלבים. • 2011-אומצו 171 כלבים. • 2012-עוקרו וסורסו 1800 חתולים, אומצו 527 כלבים.		

סיכום:

עיריית באר-שבע צריכה להשקיע מאמצים מוגברים בתחום טיפול והגנת בעלי החיים בעיר.

14. פיקוח ואכיפה

הרשות המקומית צריכה לפתוח את האפשרויות ולשרטט את הגבולות בפני תושביה. הפעולות העיקריות שביצעה עיריית באר-שבע בתחום הפיקוח והאכיפה הסביבתיים מסוכמות בטבלה מס'

19.

יעדים מרכזיים:

- קידום החקיקה והאכיפה הסביבתית.
- הסמכת פקחים סביבתיים והרחבת הסיירת הירוקה.

טבלה מס' 19: פיקוח ואכיפה.

2010-2012	2008-2009	
<ul style="list-style-type: none">• אכיפה שוטפת ייעודית.• הקמת סיירת ירוקה לאכיפה ופיקוח סביבתיים.	<ul style="list-style-type: none">• אכיפה שוטפת.	כללי
<ul style="list-style-type: none">• 2011-הכשרת 8 פקחים בתחום איכות הסביבה והקצאת 8 רכבים ייעודיים.• 2011- ממוצע של 812 אירועים בחודש.• 2012- ממוצע של 1027 אירועים בחודש.		נתונים

סיכום:

הסמכת פקחים עירוניים בתחום הסביבה כחלק מהחוק להרחבת סמכויות הפקחים העירוניים הובילה להקמת הסיירת הירוקה העירונית וכיוצא בזאת לפיקוח הדוק יותר וייעודי על מפגעים סביבתיים בעיר ולמענה הולם לתלונות התושבים בתחום.

מדדים: בין השנים 2011 ל-2012 גידול של 21% במספר האירועים שטופלו.

סיכום

בכדי למדוד את השינוי הכולל בתחום הקיימות ולשקלל את כלל פעולות ההתייעלות שביצעה הרשות בסקלה אחידה חושבה ההפחתה בטביעת הרגל הפחמנית בין השנים 2010 ל-2011. טביעת הרגל הפחמנית מודדת את סך פליטות גזי החממה הנפליטים מתהליכים נתונים או פעולות מסוימות והיא המדד המקובל כיום לכימות ההשפעה הסביבתית שלהם. טבלה מס' 20 מסכמת מספר פעולות עיקריות בתחום הקיימות שנעשו על ידי עיריית באר-שבע בשנת 2011, עוד לפני השלמת הכנת תוכנית האב להפחתת פליטות גזי חממה שהוגשה בשנת 2012, ומציגה את ההפחתה בפליטות גזי החממה בביצוע התהליכים בהשוואה לשנת 2010. הטבלה מציינת גם את ההשקעה לצד החיסכון הכספי והסביבתי והרווח הנקי של כל פעולה. חשוב לציין כי הטבלה מציגה רק חלק מהפעולות העירוניות, שניתן היה להמיר בפשטות לפליטות פחמן דו-חמצני, ולא לוקחת בחשבון את השינוי במגזר הפרטי או העסקי, אלא רק את השינוי כתוצאה מפעולות ישירות של הרשות. כמו כן, ההפחתה בשנת 2011 נובעת מפעולות נרחבות שמבצעת הרשות בשנים האחרונות בתחום איכות הסביבה המתוקצבות הן בתקציב

השוטף של הרשות והן על ידי תקציבים חיצוניים. בנוסף, יש לקחת בחשבון שבמהלך השנים האחרונות קיימת תנופת פיתוח בעיר ומכיוון שפליטות גזי חממה הם ערך אבסולוטי יכול להיות שקיימת התייעלות אולם הערך האבסולוטי של צריכת האנרגיה או המים, לדוגמא, גדל.

טבלה מס' 20: הפחתה בפליטות גזי חממה בשנת 2011 בהשוואה לשנת 2010.

תחום	פעולה	הפחתה בגזי חממה (טון)	השקעה בתשתית (אלפי ₪/שנה) ¹	חסכון ישיר (אלפי ₪/שנה)	חסכון סביבתי אקוויולנטי מהפחתת פליטות (אלפי ₪/שנה) ³	רווח (אלפי ₪/שנה)
מים	התקנת מערכות השקיה אוטומטית במרחב הציבורי	280	50	1,120	28	1,098
אנרגיה	החלפת גופי תאורה ומזגנים במבני העירייה ובמרחב הציבורי	1,249	105	86	125	106
אנרגיה	חסכון בדלקים	62	0	495	6.2	501
פסולת	מיחזור	3,260	400 ²	230	326	156
ירוק העיר	נטיעת עצים	1,050	139	0	105	-34
סה"כ		5,901	694	1,911	590	1,807

¹ חישוב על בסיס השקעה ל-10 שנים.

² 75% מימון חיצוני של המשרד להגנת הסביבה.

³ החישוב מבוסס על כ-20 אירו=100 ₪ לטון eqCO₂ נפלט (מנתוני סחר פליטות גזי חממה בקהילה האירופאית).

הנתונים בטבלה מס' 20 מראים כי השקעה במגוון פרויקטים עירוניים מניבה הפחתה בפליטות גזי חממה ושיפור באיכות האוויר ואיכות הסביבה לצד התייעלות כלכלית ורווח כלכלי וסביבתי. ניתן לראות שהשקעה חד פעמית בתשתיות מובילה להחזר כספי שנתי ישיר בנוסף להחזרים עקיפים כדוגמת שיפור בבריאות הציבור ומיתוג העיר. לבסוף, יש להדגיש כי מעבר לחסכון הכספי הישיר כתוצאה מההתייעלות, ניתן לכמת את פליטת גזי חממה למחיר סביבתי אקוויולנטי המתאר את סך כל ההשקעות שיש להשקיע בכדי לטפל במפגעי הפליטה, ובעתיד מדינות ורשויות מקומיות ידרשו לשלם מסים על פליטות גזי חממה עודפות.

השנים האחרונות היו שנים של פריצת דרך בקידום איכות הסביבה והפיתוח בר-קיימא בבאר-שבע. התהליך החל במיפוי המצב בשטח, במכלול ההיבטים הסביבתיים, והמשיך בהכנת תוכנית אסטרטגית, תוכניות אב ותוכניות פעולה בתחומים שונים וביישום של התוכניות והפרויקטים בשטח. העירייה הובילה מגוון רחב של פעולות בתחום הקיימות בשיתוף משרדי הממשלה, ארגוני הסביבה והציבור הרחב.

הנתונים בדו"ח מצביעים כי עריית באר-שבע פעלה בו זמנית במישורים התכנוני, הניהולי והביצועי ועמדה במהלך השנים ביעדים שהוצבו ליישום החזון העירוני. העירייה הקציבה וגייסה כוח אדם ותקציבים ייעודיים לטובת יישום התוכניות והפעילות העירונית נעשתה תוך בקרה והערכה מתמדת לצד עדכון של היעדים והפעולות בהתאם. תחום הקיימות הוטמע בתהליכי העבודה ברשות והושגה התייעלות רבה במרבית הנושאים הסביבתיים שבסמכות העירייה תוך שיתוף פעולה ממוסד ומוצלח עם התושבים.

בדרכה להיות עיר מטרופולין דרומית עומדת העיר באר-שבע בפני תנופת פיתוח ואתגרים רבים בתחום התכנון והפיתוח של המרחב העירוני והשירותים אותם מספקת הרשות לתושביה. לצד הפיתוח האינטנסיבי השכילה עיריית באר-שבע לאזן ולשקלל בין היבטים כלכליים, חברתיים וסביבתיים ולהוביל להתייעלות ולשימוש מושכל במשאבים. במהלך השנים האחרונות הציגה עיריית באר-שבע יעדים שאפתניים בתחום איכות הסביבה, פעלה לקידום התחום ולהשגת היעדים והובילה מגוון פעולות ותוכניות פורצות דרך בתחום איכות הסביבה והקיימות ברמה הלאומית.

תודות

בראש ובראשונה אנו מבקשים להודות לראש העיר, מר רוביק דנילוביץ', על הובלת המהלך העירוני ועל התמיכה הרבה לקידום כל אחד מהפרויקטים והתהליכים המפורטים בדו"ח זה. אנו מודים למנכ"לית העירייה, הגב' אבישג אבטובי, ולראש אגף איכות הסביבה, מר אמנון כהן, שמלווים את התהליכים בתחום הקיימות יום יום וסייעו גם בכתיבת דו"ח זה. כמו כן, אנו מודים לכלל ראשי האגפים בעירייה ולרפרנטים לקיימות באגפי העירייה, שתומכים ומלווים את התהליכים השונים, וכן לגורמים העירוניים הרבים שסיכמו ועיבדו את הנתונים השונים המוצגים בדו"ח.